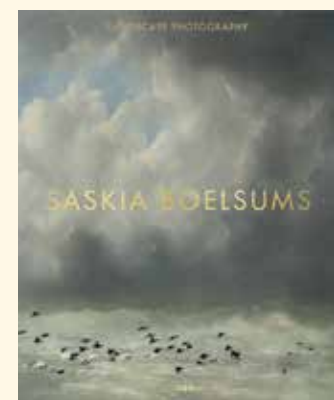

Landscape photography, Saskia Boelsums, Terra, Amsterdam 2019, 208 pp, prijs € 49,99 ISBN 978 90 898 9810 4

De verwantschap tussen landschapsfotografie en landschapschilderkunst wordt uit het werk van Saskia Boelsums direct duidelijk. Naast het onderwerp vertonen de manier van kijken, compositie, selectie van het kader en keuze van de belichting overeenkomsten. Boelsums landschapsfoto's, die meestal sterk bewerkt zijn, drukken verschillende sferen uit: soms koel, dan weer zwoel-warm, overweldigend, dramatisch of dreigend. Vooral wanneer in haar landschappen de luchten de hoofdrol vervullen vind je overeenkomsten met het werk van Ruysdael, maar ook bijvoorbeeld met de IJssel-landschappen van Jan Voerman. Niet alle foto's zien eruit alsof ze zwaar bewerkt zijn: soms is het natuurlijke licht voldoende, soms voegt de bewerking veel toe. Minder geslaagd vind ik sommige montages, waarin bijvoorbeeld een kaal moerasbos op de voorgrond opeens een omkransing van oranje Alstroemeria's heeft of een slinger van Oost-Indische kers horizontaal op een landschap is gemonteerd. De impressionistische of bijna abstracte 'schilderingen met licht' die ze maakt zijn daarentegen fenomenaal. Fraai uitgegeven boek, but with an introduction in English only: Terra goes international, very smart! LD

Droomplanten, De nieuwe generatie tuinplanten, Piet Oudolf en Henk Gerritsen, Hélène Lesger Books, Amsterdam 2019, 272 pp, prijs € 25 ISBN 978 90 826 8364 6

Toen de eerste editie van dit boek in 1990 verscheen was dat niets minder dan een aardschok. Niet eerder werden in de Nederlandse taal door kundige en ervaren tuiniers als Piet Oudolf en Henk Gerritsen veelbelovende en aanstormende tuinplanten beschreven: betrouwbare vaste planten en grassen met een natuurlijk voorkomen en sterke vorm, waardoor hun gebruikswaarde, ook na de bloei, maximaal is. Vlot geschreven, doorspekt met gebruikstips, handige voorbeelden en een uitgesproken mening was dit een verademing na alle drogere kost die we voordien gewend waren te lezen. Bijna 30 jaar later is dit belangwekkende werk aangepast aan de moderne tijd en heruitgegeven. Liefhebbers van de naturalistische tuinstijl die ook bekend is geworden als 'The New Perennial Movement' kunnen dit boek in een handzaam formaat niet laten liggen. Alle belangrijke soorten worden beschreven en de toepassing daarvan komt goed naar voren. Voor een deel ook is het een sentimental journey door een tijdperk waarin een tuinstijl werd geboren, die drie decennia later de wereld als Dutch Wave zou overspoelen. BK

Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland, Joop Schaminée, Karle Sýkora e.a., KNNV Uitgeverij, Zeist 2019, 464 pp, prijs € 42,95 ISBN 978 90 501 1708 1

In de natuur geeft de samenstelling van de vegetatie – de plantengemeenschap – belangrijke aanwijzingen over hoe de omstandigheden op een bepaalde plaats zijn. De vegetatiekunde of plantensociologie bestudeert plantengemeenschappen (syntaxa) en kent een classificatie waarmee deze te onderscheiden zijn. Er worden veldopnamen gemaakt, waarbij binnen een bepaald oppervlak alle aanwezige plantensoorten en hun aandeel in de vegetatie worden genoteerd. De soortensamenstelling van een plantengemeenschap is een uitdrukking van omgevingsfactoren als zuurgraad, voedselrijkdom, waterhuishouding, textuur, landgebruik en beheer. De in Nederland gebruikelijke methode voor de classificatie gaat uit van plantenassociaties als basiseenheid. Hierin worden kensoorten, differentiërende soorten, constante soorten en begeleiders onderscheiden. De indeling van het systeem bestaat uit (van hoog naar laag) klassen, orden, verbonden en associaties. In de nieuwe Veldgids worden 46 klassen onderscheiden met 253 associaties, die per stuk worden beschreven met de ervoor kenmerkende details. Eenvoerbaar werk voor de serieuze natuurliefhebber! LD

John Bergmans (1892-1980). Tuinarchitect en plantenkenner, Marianne van Lidt de Jeude en Johanna Karssen-Schüürmann, Stichting BONAS & Uitgeverij Verloren, Hilversum 2018, 368 pp, prijs € 39 ISBN 978 90 870 4750 4

Op initiatief van de Stichting BONAS verscheen dit boek over John Bergmans, dé tuinarchitect van Zuid-Nederland in het interbellum en de wederopbouwperiode. Het boek begint met een uitgebreide, rijk geïllustreerde biografie en de inhoud en analyse van zijn werk als ontwerper van tuinen tot begraafplaatsen en van woonwijken tot parken. Bergmans was een groot plantenkenner en schreef artikelen en boeken over tuinen en beplanting waaronder het standaardwerk *Vaste planten en rotsheesters*. De meeste particuliere tuinen die hij ontwierp zijn verloren gegaan, een flink aantal door Bergmans ontworpen parken en openbaar groen (bijvoorbeeld de Botanische Tuin Kerkrade) zijn nog geheel of gedeeltelijk intact. Daarvan geeft het boek een overzicht in de lange chronologische oevercatalogus. Mooie heldere ontwerptekeningen, aanzichten en foto's illustreren de gedetailleerd beschreven ontwerpen beginnend bij een villatuin in Oisterwijk uit 1924. Tot slot is er een lijst van door Bergmans toegepaste planten. Belangrijk boek over het werk van John Bergmans! RMG

Meer dan schaduw, Greet Tijsskens, Uitgeverij Velt, Berchem 2019, 112 pp, prijs € 25 ISBN 978 94 929 0706 6

Dit boek is een handleiding en een pleidooi voor de ecologische schaduwtuin. Ecologisch betekent dat de natuur als voorbeeld geldt, dat de tuin er is voor de mens, we rekening houden met het milieu en dat de omgeving, c.q. het landschap en de tuin in verbinding staan met elkaar – lijkt mij allemaal logisch. Eerst is er de lofzang op het bos, de inspiratiebron voor de schaduwtuin, dan volgen de mogelijkheden in eigen tuin. Wat te doen met bestaande schaduw is één aspect van het boek: de aanleg van een schaduwborder, onderbegroeiing onder bomen en heesters, klimplanten tegen een muur in de schaduw. Hoe zorg je voor schaduw is een ander aspect – het planten van een solitaire boom bij een zitje, de aanleg van een (wand- of speel)bosje, een pergola met klimplanten. Hoe (bos)planten aangepast zijn aan schaduw en bodemtypen wordt behandeld, er zijn uitgebreide plantelijsten voor verschillende omstandigheden; mossen, vogels, en insecten ontbreken niet en er is nog veel meer wat allemaal doet verlangen naar schaduw in de tuin. Goed boek! RMG

Veldgids Diersporen Europa, Annet Marie van Diepenbeek, KNNV Uitgeverij, Zeist 2019, 346 pp, prijs € 37,95 ISBN 978 90 501 1706 7

Koolmeesjes, padden en houtduiven hebben we allemaal wel eens gezien. Wie wat meer geluk heeft kan aan dat lijstje wellicht ook nog wel eekhoorns, reeën, hazen en een verwaalde wezel toevoegen, maar wie heeft er tijdens een wandeling ooit een hazelmuis gezien, of een baardvleermuis? Wilde dieren zien is niet altijd even gemakkelijk. Veel van deze dieren hebben een verborgen, vaak nachtelijke leefwijze, of leven in afgelegen natuurgebieden. Daardoor komt het voor dat ze onder je ogen leven, zonder dat je ze ooit ziet. Maar de meeste dieren laten wel degelijk sporen na, en die zijn vaak een stuk eenvoudiger te vinden. Met de komst van deze schitterend uitgevoerde, degelijk geschreven veldgids zijn tal van sporen adequaat te determineren. Pootafdrukken, braakballen, knaagsporen en uitwerpselen, zelfs gemutileerde prooien komen aan bod. Er gaat een wereld open bij het lezen van de verhelderende teksten en het bestuderen van de (soms gruwelijke) foto's. Op safari in je eigen achtertuin was nog nooit zo gemakkelijk. Zeer aanbevolen voor een ieder met een brede interesse in de natuur. BK

Tuingschiedenis in Nederland III, Verdwenen tuinen, redactie Arinda van der Does, Jan Holwerda, Korneel Aschman, Stichting Tuinhistorisch Genootschap Cascade, Arnhem 2019, 259 pp, prijs € 20 (excl. € 5 verzendkosten), te bestellen via www.cascade1987.nl ISBN 978 90 903 2151 6

De jaarlijkse Ronde Tafel Conferentie van Tuinhistorisch Genootschap Cascade in 2018 had als thema 'Verdwenen tuinen'. Deze derde bundel *Tuingschiedenis in Nederland* (nr. I: Veelzijdig erfgoed in 't groen, nr. II: Denken en doen in de Nederlandse tuinkunst 1500-2000) bevat naast de teksten van de lezingen uit 2018 veelzijdige bijdragen van in totaal 19 auteurs over tuinen die in de loop van de tijd een nieuwe bestemming kregen of gewoon verdwenen. In werkelijkheid zijn die tuinen niet meer te zien, maar je kunt nog wel over hun geschiedenis lezen en er is ook nog beeld van; het boek is fraai geïllustreerd met plattegronden, schilderijen, tekeningen, gravures en foto's van de verdwenen tuinen. De bijdragen gaan o.a. over tuinarcheologie, historische plantsortimenten en ontwerpidealen, over parken en buitenplaatsen in heel Nederland en het werk van een aantal tuinarchitecten en hoveniers. Een heel interessant boek voor in historie geïnteresseerde tuiniers en in tuinen geïnteresseerde historici. RMG

Houd je tuin gezond, Bärbel Oftring, Terra, Amsterdam 2020, 144 pp, prijs € 17,99 ISBN 978 90 8989 829 6

Planten die om wat voor reden dan ook niet (meer) gezond zijn worden zonder uitzondering aangetast door insecten, schimmels, bacteriën, virussen en andere belagers. Ook gezonde planten hebben er onder te lijden. Het is handig als je als tuinier weet om welke aantasting het gaat: de maatregelen om schade tegen te gaan verschillen sterk. Soms is er eenvoudig iets aan te doen, soms moet je gewoon andere planten kiezen. Dit boekje van biologe Oftring geeft, naast aanwijzingen voor het gezond houden van de tuin in het algemeen, op telkens twee pagina's over een groot aantal veel en minder voorkomende aantastingen informatie over symptomen – verwelken of vergelen; vlekken, gaten en andere verschijnselen; beestjes –, bestrijding en alternatieve plantensoorten. De vertaling en redactie zijn helaas niet erg zorgvuldig: zo heet de peer 'Clapps Liebling' bij ons toch echt 'Clapp's Favourite'. Veel van de aangeraden resistente soorten, veelal van Duitse herkomst, zijn in Nederland niet verkrijgbaar. Nuttig boekje, maar door de wat gemakzuchtige redactie met beperkingen. LD

